

ئهو رۆژانهی به رۆژوو بوون تییاندا قهدهغهیه:

چهند هه دیسیک هاتوو دان بهوه دائه نیئت که رۆژوو گرتن له چهند رۆژیکدا قهدهغهیه، وا له خوارهوه پوونی ئهکهینهوه:

۱- نههی له به رۆژوو بوون له دوو جهژنهکاندا:

زانایان هه موو کۆن له سههر هه رامییتی به رۆژوو بوون له دوو پۆژهی جهژنهکاندا، پۆژوهکه فه پز بیئت یا سوننهت، به پیی قسهکهی عومهر رضی الله عنه که فه رمویهتی: پیغه مبهه صلوات الله علیه رۆژوو گرتنی دوو پۆژی ههردوو جهژنهکانی قهدهغه کردبوو. قهدهغهیی پۆژی جهژنی په مهزان له بهر ئه وهیه کۆتایی هاتنی پۆژوو گرتنتانه، وه قهدهغهیی پۆژی جهژنی قوریان له بهر ئه وهیه که له قوریانی په کانتان بخۆن. (رواه أحمد والأربعة) ^(۱).

۲- نههی له به رۆژوو بوون له (ایام التشریق) دا، واته دووه و سئیه و چواره م پۆژی جهژنی قوریان:

دروست نییه کهس لهو سئ پۆژه دا که به دواي جهژنی قوریاندا دئیت به رۆژوو بیئت، به پیی ئه وهی ئه بوهوپه پره ئه گپریتهوه که پیغه مبهه صلوات الله علیه عبدالله ی کوری حوزافه ی نارد بۆ مینا بانگهواز بکات بلیئت: (ئه م رۆژانه به رۆژوو مهین، چونکه رۆژانی خواردن و خواردنهوه و یادى خوا کردنه). (ئه حمهه به ئیسنادیکی (جید) گپراویهتی بهوه).
طه بهرانی له (الأوسط) دا ئه گپریتهوه له ئیبنوعه بباسه وه رضی الله عنه که پیغه مبهه صلوات الله علیه جارچی په کی نارد جار بدات بلیئت: ئه م رۆژانه کهس تییاندا به رۆژوو نه بیئت، چونکه پۆژی خواردن و خواردنهوه و چوونه لای ژنه کانتانه ^(۲).

(۱) مانای ئه م هه دیسه له سه حیهیندا ههیه و له (الإرواء) یشدا ته خریج کراوه به ژماره (۹۶۲) (تمام المنه)

(۲) کورتهی قسهی شیخ ئه لبانی ئه وهیه: دوو په خنه ی لی ئه گپری:

دانهر ئه م هه دیسه ی له (مجمع الزوائد) وه وه رگرتوه جا به هه له نه قلئ کردوه، چونکه ئه م زاراویه له (الکبیر) ی (طبرانی) دا ههیه نهک له (أوسط) دا جا گپرانوه ی ئه م زاراویه بۆ (أوسط) هه له به که هه م ده رهق به (طبرانی) کراوه و هه م ده رهق به (هیشمی)، جا ئه م نه قلئ کردنه ی دانهر بۆته هۆی ئه وهی که هه له ی کرد بیئت له زاراوه کهدا.

په خنه ی دووه م: ئه م زاراوه ی که له هه دیسه کهدا هاتوه که باسی چوونه لای ژن ته کات سه نه ده که ی زه عیفه با (هیشمی) ش به هه سه نی داناییت، پاشان شیخ به لگه ی زه عیفی ئه م ئیسناده ئه هییتتهوه دوا یی ئه فه رمویت: کورته ی باس ئه وهیه که ئه م زیاده یه له مانا و ریوایه تدا مونکهره، له ریوایه تدا ئه وه باسه که ییت زانی که باس مان کرد، ئه م له مانا که یدا له بهر به ره له سستی کردنی به تی له گه ل هه ندیک ریگای تر دا که به سه حیه ی هاتوه — له جیاتی زاراوه ی چوونه لای خیزان- یادى خوا کردن هاتوه، چونکه چوونه لای خیزان به عه مه لی نا کریت له رۆژانی (ایام التشریق) دا له ژیر ئه م هه موو چادره زۆر و به یهک نووساوه و قه ره با لعه دا، هه ره که ئاشکرایه، ئیتر خوا ی گه وره ش بۆخۆی زاناته ره. جا کاتیک ئه وه ت زانی، بزانه که شیخ (عبد الله الغماري) له ر کتیبه ییدا که ناوی ناوه (الکنز الشمین فی أحادیث النبى الامین) هه له به که ی زۆر گه وره ی کردوه له هه دیسه که ی نوبه ی شه دا که له مه وه بهر باس کراوه.

له و ریوایه ته شدا که باسی چوونه لای ژنیشی هیناوه، که ئه مه ش له چه ند روویه که وه پوچه له:

۱- ئه م زیاده یه ی که هه یه له گه ل ئه وه شدا که زه عیفه، ئه م دووانه ی که ریوایه ته که له نوبه ی شه وه ئه گپرنه وه باسی ئه وه یان نه کردوه، ئه مه ش هه له به که ده رهق به هه موویان.

۲- ده رهق به (سیوطی) ش هه ر هه له ی کردوه، چونکه ئه م هه دیسه له (الجامع الصغیر) دا هه یه به ئام ئه م زیاده یه ی تیدا نییه.

له سه حیخی بوخاری و موسلیمدا له جابیره وه ﷺ هاتوو ده فهرموویت: پیغه مبهەر ﷺ فهرموویه تی: (لا تَصُومُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ، إِلَّا وَقَبْلَهُ يَوْمًا ، أَوْ بَعْدَهُ يَوْمًا). واته: رۆژی ههینی به رۆژوو مه بن مه گهر رۆژی پێشوو ی یا دوای به رۆژوو بن. وه له (لفظ) یکی موسلیمدا هاتوو فهرموویه تی: (وَلَا تَخُصُّوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ، بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي، وَلَا تَخُصُّوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ، بِصِيَامٍ مِنْ بَيْنِ الْأَيَّامِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ). واته: شهوانی ههینی له ناو هه موو شه وه كاندا تايبهت مه كه ن بو شه و نویت، وه رۆژانی ههینی له ناو هه موو رۆژه كاندا تايبهت مه كه ن بو رۆژوو گرتن، مه گهر بكه ویتته ناو رۆژوو كه سیكتانه وه كه عاده تی و ابی بیگری.

٤- رۆژوو گرتنی رۆژی شه ممه به ته نها و جیا کردنه وه ی قه ده غه یه:

بوسری سوله می یه وه له سه ممانی خوشکی یه وه نه گه ی ریتته وه كه پیغه مبهەر ﷺ فهرموویه تی: (لا تَصُومُوا يَوْمَ السَّبْتِ إِلَّا فِيمَا افْتَرَضَ عَلَيْكُمْ، وَإِنْ لَمْ يَجِدْ أَحَدُكُمْ إِلَّا لِحَا عِنَبٍ أَوْ عُودَ شَجَرَةٍ فَلْيَمْضَغْهُ). (ئه حمه دو خاوه ن سونه نه كان ریوا یه تیان کردوو، وه حاكم ووتویه تی: سه حیحه له سه ر شه رتی موسلیم، وه (ترمذی) به سه سه نی داناوه) (٤). واته: رۆژی

(٤) زانایان جیا وازیان هه یه له باری ئه م هه دیسه وه، ئه وانمی دانر باسی کردن به هیزیان کردوو، وه مالیك ووتویه تی ئه م هه دیسه درۆیه، و تیمام ئه حمه دیش به زه عیفی داناوه له (تهذیب السنن) دا و نه سائی ووتویه تی: (مضطرب) ه، ههروه ها (حافظ) یش وای ووتوو وه (حافظ) باسی (اضطراب) ه كه شی کردوو له (التلخیص) دا، جا هه ركه س پی ی خوشه با بۆی بگه ی ریتته وه (٦/٤٧٢) پاشان بۆم ده ركه وت كه هه دیسه كه سه حیحه، و ئه و (اضطراب) ه ش له سه ر صیحه تی هه دیسه كه کاریگه ر نی یه، چونكه هه ندیک له ریگا کانی ساله، ئه مه شم له (إرواء الغلیل) دا رۆن کردۆتته وه به ژماره (٩٦٠) به شیوه یه كه كه هه یچ ریگا بو گومان کردن له سه حیخی یه ته كه یدا نا هیلی.

وه منا کردنه وه ی ئه م هه دیسه به قه ده غه کردنی رۆژوو شه ممه به ته نها، به م رسته یه لانه چیت كه فهرموویه تی: مه گهر رۆژوو فه رز نه بیته، چونكه ئه م هه دیسه وه كو ئیبنوقه ییم له (تهذیب السنن) دا باسی کردوو:

به لگی قه ده غه کردنی رۆژوو سونه ته، به ته نیا بیته یان له گه ل رۆژی تر دا بیته وه كه یه كه، چونكه ئه م جیا کردنه وه ی رۆژوو فه رزه ئه وه نه گه یه نیته كه قه ده غه کردنه كه هه موو جزه کانی رۆژوو سونه ته نه گه ی ریتته وه، جا نه گه ر هه ر شیوه ی ته نه یایی شه ممی بگرتایه ته وه ئه وه نه یه فهرموو: رۆژی شه ممه به ته نیا جیا مه كه نه وه به رۆژوو، مه گه ر رۆژیک له پیشیا یان له دا یدا به رۆژوو بن، ههروه كو له باری رۆژوو جومعه وه وای فهرمووه.

جا کاتیك ئه وه ده ركه وت ئیبنجا ئه م هه دیسه به ره له ئستی له گه ل ئه و هه دیسانه دا ئه کات كه رۆژوو سونه ته له شه ممه دا به ره وا دانه نیته، وه كه هه دیسه كه ی عبدا لله ی کوری عه مر كه له پێشه وه هاتوه له باسی نه ی له به رۆژوو بوونی رۆژی هه ینیدا وه وینه ی ئه و كه ئیبنوقه ییم له ژیر ئه م هه دیسه دا باسی کردوو له لیکۆلینه وه یه کی زۆر گرنگ و به سوودا، له ویدا قسه ی زانایانی باس کردوو، له دا ییدا گه بشتۆته ئه و سه ره نجامه ی كه قه ده غه کردنه كه بو به رۆژوو بوونه له شه ممه دا به ته نها، وه ئه م هه دیسه و ئه وانمی تری یه كه خسته وه، جا منیش له (الإرواء) دا هه ر به لای ئه م رایه دا چوو م.

وه من پیم وایه یه كه خستن و كۆ کردنه وه له نیوان ئه م هه دیسانه دا چا كه، نه گه ر دوو شت نه بی:

یه كه م: ئه م هه دیسه به سه راحه ت به ره له ئستی ئه م هه دیسه سه حیحه نه کات وه كه له ئیبنوقه ییمه وه باسم کرد.

دووهم: ریگایه کی تر هه یه بو یه كه خستنی ئه م هه دیسانه و كۆ کردنه وه یان، نه گه ر بمانه وی کار به و قاعیده زانستیانه بکه ین كه له کتییبه ئوصولی یه كاندا باس کراوه، جا له ر قاعیده نه ته مانه ی خواره ون:

شهممه به پوژوو مه بن جگه له فه پزه کان، جا نه گهر هیچتان دهست نه نه کهوت که بیخون جگه له چپوکه تری یه که نه بیئت، نه وه بیجون با پوژوو که تان بشکی.

(ترمذی) ووتویه تی: واتای که پراههت لیژدها نه وه یه که نه وه کهسه به تایبه تی ههر له پوژی شه مماندا به پوژوو بیئت، چونکه جوله که کان نه م پوژو به پوژیکی مه زن دائه نیین.

ئومموسه له مه فه رمویه تی: پیغه مبه ر صلواته علیه وسلم پوژی شه ممان و یه که شه ممان زوژتر به پوژوو نه بوو، له چاو پوژوانی تردا. وه نه یفه رموو: نه م دوو پوژو جه ژنی بی باوه په رکه انه، بو یه حه زن نه که م پیچه وانیه نه وان بم. (نه حمه دو به یه هقی و حاکم و ئیبنوخوزه یمه گیپراویانه ته وه، وه حاکم و ئیبنوخوزه یمه ش به سه حیحیان دانا وه).

مه زه بی حه نه فی یه کان و شافیعی یه کان و حه نبه لی یه کانیش نه وه یه، که پوژوو گرتنی پوژی شه ممه به ته نیا به که پراههت دائه نیین به پیی نه وه به لگانه.

مالک به پیچه وانیه نه مانه پیی داوه به بی که پراههت پوژوو تییدا بگریئت، به لام حه دیسه که به لگه یه به سه رییه وه. ۵- قه ده غه یی پوژوو گرتنی (یوم الشک):

عه ممانی کوری یاسر فه رمویه تی: ههر کهس نه وه پوژو گی گومانی هه یه که په مه زان بیئت، به پوژوو بیئت نه وه سه ریچی نه بو قاسمی کردوه صلواته علیه وسلم. (خاوه ن سونه نه کان گیپراویانه ته وه). (ترمذی) ووتویه تی: حه دیسیکی حه سه ن و سه حیحه، وه به شی زوری زانایان به وه حه دیسه کار نه که ن، وه سو فیانی شه وری و مالیکی کوری نه نه س و عبدالله ی کوری موباره ک و شافیعی و نه حمه د و ئیسه قاق نه لیین: که پراههتی هه یه ههر کهس له وه پوژو ده دا به پوژوو بیئت.

وه به شی زوری زانایان رایان وایه نه گهر که سیک له وه پوژو گومان لی کرا وه دا به پوژوو بیئت واته به گومان وه تییدا به پوژوو بیئت و په مه زانیش بیئت، نه وه نه بیئت پوژیک دووای په مه زان به پوژوو بیئت له جیاتی نه وه پوژو. وه نه لیین: به لام نه گهر نه وه پوژو بهر عاده تیکی پوژوو خوی کهوت، دروسته به پوژوو بی تییدا.

۱- زانایان نه لیین: نه گهر قه ده غه که رو په واکه ر کوزبون وه، نه وه قه ده غه که ره که پیش نه خریئت.

۲- نه گهر قسه و کرده وه به ره هلستی یه کتریان کرد نه وه قسه که پیش کرده وه که نه خریئت.

وه ههر کهس له وه حه دیسه انه ورد بیته وه که به ره هلستی نه م حه دیسه نه که ن، نه بیینیئت که دوو جوژن:

۱- حه دیسی یه که م کرده وه پیغه مبه ر صلواته علیه وسلم و به پوژوو بو نیه تی.

۲- حه دیسه که ی تر قسه ی پیغه مبه ر صلواته علیه وسلم هه ره ک له حه دیسه که ی ئیبنوعه مردها هاتوه له مه وه بهر.

جا نه وه ی ناشکرا و دیاره نه وه یه، که هه ردو کیان په وا بوون ده رته خه ن. که واته کز کرد نه وه له نیوان نه وانو له نیوان حه دیسی نه ه یه که دا، نه وه پیویست نه کات که نه م حه دیسه پیش نه وان بخریئت چونکه نه م قه ده غه که ره، وه نه وان په واکه رن، هه ره ها فه رموده که ی پیغه مبه ر صلواته علیه وسلم که به جاری یه که ی فه رموو: (أتریدین أن تصومي غداً) واته: آیا ته ته وئ به یانی به پوژوو بیئت؟ وه نه وه ی که مانای نه می هه بیئت، دوو باره په وا بوون نه گه یه نیئت، که واته دووای حه دیسه که نه خریئت.

من تاوام بز در که وتوه. جا نه گهر پیکیا بیتم نه وه له خوا وه یه سو پاس و ستیاشی نه که م له سه ر یارمه تی دانی و سه رخستنه م، وه نه گهر هه له شم کرد بیئت نه وه له خوا وه یه، وه داوای لی خوش بوونی گونا هه له خوا نه که م. (تمام المنه - محمد ناصر الدین الألبانی).

له ئه‌بوهوره‌یره‌وه هاتوو که پیغه‌مبەر ﷺ فرمویه‌تی: (لا تُقَدِّمُوا صَوْمَ رَمَضَانَ يَوْمٍ وَلَا يَوْمَيْنِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ صَوْمٌ يَوْمُهُ رَجُلٌ، فَلْيَصُمْ ذَلِكَ الْيَوْمَ) (رواه الجماعة). واته: پۆژیک یا دوو پۆژ پێش په‌مه‌زان به‌پۆژوو مه‌بن، مه‌گهر که‌سیک عاده‌تی بیټ، ئه‌وکاته با به‌پۆژوو بیټ.

(ترمذی) ووتویه‌تی: ئەم هه‌دیسه‌ هه‌سه‌ن و سه‌حیحه، زانایان کرده‌وه‌ی پی ئه‌که‌ن، وه به‌ خراپیان داناوه که‌سیک په‌له بکات له به‌پۆژوو بوون پێش ئه‌وه‌ی په‌مه‌زان بیټ له‌به‌ر واتای په‌مه‌زان.

به‌لام ئه‌گهر که‌سیک پۆژوو یکی تایبه‌تی خۆی هه‌بیټ و ئه‌و پۆژه‌شی به‌ر بکه‌ویټ ئه‌و کاته قه‌یناکه لایان.

٦- پۆژوو گرتنی هه‌موو سال قه‌ده‌غیه:

حه‌رامه که‌سیک ساله‌که هه‌مووی به‌پۆژوو بیټ، به‌و پۆژووانه‌شه‌وه که پیغه‌مبەر ﷺ پۆژوو گرتنی تیایاندا قه‌ده‌غه کردوو. به‌پی‌ی هه‌دیسێ پیغه‌مبەر ﷺ که فرمویه‌تی: (لَا صَامَ مَنْ صَامَ الْأَبَدَ) (رواه أحمد والبخاري ومسلم). واته: پۆژوو ئه‌و که‌سه گیرا نابیټ که سال دوانزه‌ی مانگ به‌پۆژوو ئه‌بیټ.

به‌لام ئه‌گهر که‌سیک دوو پۆژه جه‌ژنه‌که‌و سێ پۆژی دوای قوربان به‌پۆژوو نه‌بیټ، ئیتر هه‌موو پۆژه‌کانی سال به‌پۆژوو بیټ جگه له‌و پۆژانه که‌راهه‌تی له‌سه‌ر نامیټ^(٥)، به‌مه‌رجیک له‌و که‌سانه بیټ که توانای به‌پۆژوو بوونیان هه‌بیټ.

(ترمذی) ووتویه‌تی: کومه‌لیک زانایان به‌ خراپیان داناوه به‌پۆژوو بوونی سال دوانزه مانگه، ئه‌گهر پۆژه‌کانی جه‌ژن و پۆژانی ته‌شریقیشی له‌سه‌ر بیټ، جا ئه‌گهر که‌سیک له‌و پۆژانه‌دا به‌پۆژوو نه‌بیټ ئه‌وه له‌وکه‌راهه‌ته خۆی پزگار کردوو، وه له‌و که‌سانه نابیټ که سال دوانزه مانگه به‌پۆژوو ئه‌بن.

وه ئه‌وه‌ش له مالیک و شافعی و ئه‌حمه‌د و ئیسه‌قه‌وه ئه‌گیڤنه‌وه.

پیغه‌مبەر ﷺ ئیقراری کرد له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی هه‌مه‌ی ئه‌سه‌لمی له‌سه‌ر یه‌ک به‌پۆژوو بیټ. وه پی‌ی فرموو: (صُمَّانِ شِتِّ وَأَفْطَرِ انْ شِتِّ)^(٦). واته: هه‌رکاتیک ویستت به‌پۆژوو به‌و هه‌رکاتیک ویستت بیه‌شکیڤه.

(٥) ئه‌و ئیکدانه‌ویه جیاوازه له‌گه‌ل رواله‌تی هه‌دیسه‌که‌دا، که ئه‌فرمویه‌تی: (لا صام من صام الأبد) وه فرمویه‌تی: (لا صام ولا أفطر) واته: نه به‌پۆژوو بووه و نه پۆژوی شکاندوو، وه ئیبنوقه‌ییمی زانا ئه‌مه‌ی روون کردۆته‌وه له (زاد المعاد) دا، به‌شیه‌یه‌که که هه‌موو گومانیک لانه‌بات جا فرمویه‌تی: مه‌به‌ستی ئه‌و هه‌دیسه ئه‌وکه‌سه نی‌یه که پۆژه هه‌رامه‌کان بگریټ. هه‌روه‌ها (حافظ) یش له فه‌تخدا وه‌ک ئه‌وه‌ی باس کردوو (تمام المنه).

(٦) به‌لێ ئه‌م هه‌دیسه باس کرا له ژێر قسه‌ کردن له‌به‌ری ئه‌و که‌سانه‌وه که بۆیان هه‌یه به‌پۆژوو نه‌بن... به‌لام به‌ زاراوه‌یه‌کی تر که باسی له‌سه‌ر یه‌ک پۆژوو گرتنی تیادا نی‌یه. له ریوایه‌تیکی موسلیمدا هاتوو به‌م زاراوه‌یه:

ووتی: ئه‌ی پیغه‌مبهری خوا! من پیاویکم پۆژوو به‌ به‌رده‌وامی ئه‌گرم؟ جا ئایا له سه‌فه‌ردا به‌پۆژوو بيم؟ ئه‌ویش فرموی: ئه‌گهر پیت خۆش بوو به‌پۆژوو به‌وه ئه‌گهر پیت خۆش نه‌بوو به‌پۆژوو مه‌به، ئیبنوخوزه‌یه گێراویه‌تی‌یه‌وه (٢١٥٣).

به‌لام ئه‌وه نابیه‌ته به‌لگه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که دانهر باسی کردوو، چونکه هیه‌ج په‌یوه‌ندی‌یه‌ک له نیوان پۆژوو گرتنی به‌رده‌وام و پۆژوو گرتنی سال دوازه‌ی مانگدا نی‌یه.

ئەمەش لە پێشەوه باس کرا.

و بەشتر وایە ئەو کەسە پۆژیک بەرۆژوو بییت و پۆژیک بەرۆژوو نەبییت، چونکە ئەم شیوێهە چاکترین پۆژوو لای خوا^(۷)، وەک لە دوایدا باسی ئەکەین.

۷- ئافرەت کاتیک میردەکەى ئامادە بییت نابییت بى ئیزنى ئەو بەرۆژوو بییت:

پینغەمبەر ﷺ قەدەغەى کردوو لە وەختى لە مال بوونى میردا ژن بى پرسى میردەکەى بەرۆژوو بییت، هەتا رى نەدات.

لە ئەبوهورەیره هاتوو: پینغەمبەر ﷺ فەرمویەتى: (لَا تَصُمُ الْمَرْأَةُ يَوْمًا وَاحِدًا وَزَوْجَهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِلَّا رَمَضَانَ) (رواه أحمد والبخاري ومسلم). واتە: ئافرەت نابییت هەتا یەك پۆژیش بەرۆژوو بییت بى پرسى میردەکەى، ئەگەر میردەکەى ئامادە بوو - یەعنى لە مال بوو - جگە لە رەمەزان.

زانایان ئەو قەدەغەى یەیان حەمل کردوو لەسەر حەرامییتى، وە رىیان داو بە پیاو ئەگەر رازى نەبوو پۆژوو کە بە ژنەکەى بشکینى، چونکە دەست درىژى کردوو لە مافى میردەکەیدا. ئەمە ئەگەر رەمەزان نەبوو وەک لە هەدیسەکەدا هاتوو، چونکە رەمەزان پىویست ناکات پیاو رازى بییت. هەر وەها ژن بوى هەیه بى پرسى میردەکەى بەرۆژوو بییت بە مەرجیک پیاو کەى ئامادە نەبییت - لە سەفەر بییت - بە ئام کاتى هاتوو بوى هەیه پۆژوو کەى پى بشکینىت، وە نەخۆشى میردو نەبوونى توانای چوونە لای ژنەکەى، وەک لە مال نەبوونى داناو، لە دروستى بەرۆژوو بوونى بەبى پرسى میردەکەى، واتە: ژن ئەگەر پیاو کەى بەو شیوێهە بوو ئەتوانى پرسى پى نەکات و بەرۆژوو بییت.

دانە دەم یەکی رۆژوو (وصال) قەدەغەیه:

۱- لە ئەبوهورەیره هاتوو کە پینغەمبەر ﷺ فەرمویەتى: (إِيَّاكُمْ وَالْوِصَالَ، - قَالَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ - قَالُوا: فَإِنَّكَ تُوَاصِلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: إِنَّكُمْ لَسْتُمْ فِي ذَلِكَ مِثْلِي، إِنْ أَيْبِتُ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِي، فَالْكُلْفُوا مِنَ الْأَعْمَالِ مَا تُطِيقُونَ) (رواه البخاري ومسلم). واتە: نەكەن رۆژوو بدەنە دەم یەك، سى جار ئەمەى فەرموو، ووتیان: تۆ خۆت رۆژوو ئەدەیتە دەم یەك ئەى

و (حافظ) لە فەتخدا بەلگەى هەندیک زانا باس ئەکات لە دروستى بەرۆژوو بوونى سالى دووژدەى مانگ بەم هەدیسەى هەمزە، لە دوایدا قسەى لەسەر کردوو و فەرمویەتى:

و ووتیانە پرسیار کردنەکەى هەمزە لەبارە رۆژوو گرتنى سەفەرە بوو، نەك لەبارەى رۆژوو گرتنى سالى دووژدەى مانگ، وە لەمەدا مانای رۆژوو گرتنى سالى دووژدە مانگى تیدا نى یە.

چونکە ئوسامەى کورى زەید ئەفەرمویت: پینغەمبەر ﷺ بە بەردەوامى بەرۆژوو ئەبوو تاوێهە کو ئەیان ووت تێر رۆژوو ناشکینى، ئەحمەد لە موسنەدە کەیدا تەخریجى کردوو. وە ئاشکراشە کە پینغەمبەر ﷺ هەموو سالى بەرۆژوو نەئەبوو، کەواتە کاتیک باسى بەردەوام بوون لە رۆژودا ئەکریت، ئەو ناگەیهنییت کە مانای رۆژوو گرتنى هەموو سالى کە بییت (تمام المنة)

(7) ئەمە لەو بەلگەنەیه کە کەرەهەتى هەیه هەموو سالى رۆژوو بگىردىت، لەگەل جیاکردنەوهى رۆژو حەرامەکاندا، چونکە ئەگەر رۆژوو گرتنى هەموو سالى دروست بووایە، یان پەسەند بووایە ئەو لە هەموو شت زۆرتر کارى پى ئەکرا، وە لە هەموو شت باشتر ئەبوو، چونکە تەنها عیبادەت بەهێز ئەبییت، وە ئەگەر عیبادەت بووایە شتى تر لەو بەهێزتر نەئەبوو، هەر وەك لە تیبئوقەییەوه باس کرا (تمام المنة).

نیروای خوا؟ فرمووی: نیوه له مه دا وهك من نین، من ئەمینهوه په روه دگارم خواردن و خواردنه وهم پی ئە به خشیت، نیوه کاریك مه گرنه ئەستۆ كه له توانا تانا نه بییت.

وه زانایان ئەم قه دهغه كردنه یان له سهه كه راههت داناوه.

ئهمه دو ئیسحاق و ئیبنومونذیر ری یان داوه به دانه دهم یهکی پوژوو (وصال) ههتا پارشیو، به مهرجیک له سهه پوژوو گره که گران نه بییت.

به پی ی ئەوهی بوخاری ئە گپرتته وه له ئەبوسه عیدی خودری یه وه ﷺ كه پیغه مبهه ﷺ فرمویه تی: (لا تُوَصِّلُوا، فَأَيْكُمْ أَرَادَ أَنْ يُوَصِّلَ، فَلْيُوَصِّلْ حَتَّى السَّحْرِ). واته: پوژوو مه دهنه دهم یهك، وه ههركهس له نیوه بیهوی پوژوو بداته دهم یهك با ههتا پارشیو بییت.

=====

سایتی به ههشت

www.ba8.org

2009 – 1430

هه میسه له گه لمان بن بو به ره می نوی